

Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2007-2017 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadus

Vabariigi Valitsuse 30. juuni 2006 korraldusega nr 372 kiideti heaks "Kiirgusohutuse riikliku arengukava 2007-2017" koostamise ettepanek. Arengukava koos keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega tuleb Vabariigi Valitsusele esitada 2007. aasta juunis.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) on algatanud keskkonnaminister oma 18. oktoobri 2006. a. käskkirjaga nr. 1136 *Kiirgusohutuse riikliku arengukava (KORAK) keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine*. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aluseks on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkt 1. Keskkonnamõju strateegiline hindamine on vajalik, kuna KORAK'i alusel kavandatavatel tegevustel on eeldatavalt oluline keskkonnamõju.

2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus on terve Eesti Vabariigi territoorium, kuna tegemist on riikliku arengukavaga.

3. Arengukava eesmärk

Kiirgusohutuse riikliku arengukava üldeesmärk on kiirgusohutuse tagamine Eesti Vabariigis.

Kiirgusohutuse tagamiseks on välja töötatud järgmised strateegilised alameesmärgid:

1. vähendada radioaktiivsete jäätmetega ning jäätmete käitlemisega seotud ohte;
2. tagada valmisolek reageerimiseks kiirgushädaolukorras;
3. suurendada teadlikkust kõrgeenenud looduskiirguse allikatest;
4. tagada kiirguse optimeeritud kasutamine meditsiinis.

4. Kava ellurakendamisega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele ning piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus ja võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Kiirgusohutuse arengukava keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatakse kava eesmärkide elluviimiseks kavandatud tegevuste ning võimalike alternatiivide eeldatavat, nii positiivset kui ka negatiivset, mõju inimese tervisele ja heaolule, keskkonnale ning varale käesoleva dokumendi punktis 2 toodud alameesmärkide kaupa. Hindamise aruandes tuuakse välja negatiivsete mõjude vältimise, positiivsete mõjude suurendamise võimalused ning kui negatiivseid mõjusid ei ole võimalik vältida, siis pakutakse välja nende leevendamise/heatamise meetmed arengukava strateegilisel tasemel, antakse soovitusel negatiivse keskkonnamõju leevendamiseks projektide tasemel.

Kuna kiirgusel on eriti oluline mõju just inimese tervisele, siis võetakse hindamisel eeskätt arvesse kavandatavate tegevuste mõju inimese tervisele.

Võimalik oluline keskkonnamõju on seotud olemasolevate ja kavandatavate kiirgustegevustega Kiirgusseaduse (RTI 2004, 26, 173) mõistes.

Keskkonnamõju hindamisel käsitletakse järgmisi mõjuvaldkondi:

- inimese tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara;
- bioloogiline mitmekesisus, taimed, loomad;

- pinnas;
- pinna- ja põhjavesi;
- välisõhk;
- jäätmeteke;
- kaitsealad, kaitsealused üksikobjektid ja liigid;
- kultuuripärand.

Lisaks hinnatakse võimalusel võimalike häda/avariolukordadega kaasnevad keskkonnamõjud ning ajutise lammutus/ehitus/ümberehitus/likvideerimistegevusega kaasnevat keskkonnamõju.

KORAKi hõlmatud tegevused võivad toimuda tervel Eesti Vabariigi alal ning olemasolevad olulise mõjuga kiirgustegevused asuvad juba Natura 2000 aladel, siis käsitletakse keskkonnamõju hindamise käigus ka kavandatavate tegevuste mõju Natura 2000 aladele.

Kuna tegemist on riikliku arengukavaga, mis korraldab kiirgusohutuse alast tegevust Eesti Vabariigis, siis otsest piiriülest mõju arengukavaga ei kaasne. Küll tuuakse välja juhud, kui arengukavas ette nähtud tegevused võivad endaga kaasa tuua piiriülest mõju. Piiriülese mõju tekkimise võimalusega arvestatakse nt hädaolukordade puhul.

5. Mõju hindamise detailsus

Mõju hindamisel lähtutakse arengukava elluviimiseks kavandatud tegevustest, kuid samas ei laskuta objekti tasemele. See tähendab, et hinnatakse, millised mõjud võivad kaasnedada kavandatavate tegevustega üldisemalt ning võimalusel piirkonnaspetsiifiliselt, kuid mitte konkreetse objekti tasemel. Keskkonnamõju strateegiline hindaja näeb, et objektide täpsem keskkonnamõju hindamine toimub juba täpsemate planeeringudokumentide keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus ning seejärel vajadusel konkreetse objekti keskkonnamõju hindamisena.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on tuua välja olulisemad keskkonnamõjud, mis arengukavas kavandatavate tegevustega võivad potentsiaalselt kaasneda ning mida hiljem silmas pidada nende tegevuste elluviimisel, nt planeeringute keskkonnamõju strateegiliste hindamiste puhul.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus ei ole kavas leida arengukava eesmärkidele alternatiive ega neid hinnata.

6. Alternatiivid (väljapakutud), mida hindamisel hakatakse käsitlema

Võimaluse korral töötatakse välja eraldi alternatiivid arengukava eesmärkide elluviimiseks kavandatud tegevustele. Seejärel toimub erinevate alternatiivide keskkonnamõjude hindamine ning tulemustest lähtuvalt alternatiivide võrdlus.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (RTI 2005, 15, 87) § 40 lg 4 pt 3 hinnatakse ka tõenäolist arengut juhul, kui arengukava ellu ei viida.

7. Mõju hindamisel kasutatav hindamismetoodika

Kiirgusohutuse riikliku arengukava keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ja aruande koostamisel lähtutakse Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (RT I 2005, 15, 87) ja selle rakendusaktides toodud nõuetest ning järgitakse keskkonnamõju hindamise häid tavasid.

Lisaks võetakse arvesse asjassepuutuvaid poliitika, strateegiaid (ka eelnõusid), arengukavu ning kõiki nii Eesti Vabariigi kui Euroopa Liidu asjakohaseid keskkonnaalaseid õigusakte.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise lähtepunktiks on Keskkonnaministeeriumi juhitud kiirgusohutuse riikliku arengukava töörühma poolt koostatud KORAK viimane mustand (29.12.2006). Arvestatakse KORAK muudatustega, mida tehakse KSH käigus.

Mõju hindamiseks vajaliku info kogumiseks kasutatakse erinevaid kirjalikke ning suulisi allikaid. Kirjalikeks allikates on peale eelpool mainitud õigusaktide ka erinevad asjakohased juhendmaterjalid ning aruanded. Aktiivne informatsiooni kogumine toimub arengukava koostava töögrupiga kohtudes ning viies läbi intervjuusid asjaomast kompetentsi omavate isikutega.

Hindamise käigus analüüsitakse arengukava elluviimiseks kavandatud tegevuste ning nende võimalike alternatiivide nii positiivseid kui ka negatiivseid keskkonnamõjusid. Lähtuvalt mõjude iseloomust pakutakse välja positiivsete keskkonnamõjude suurendamise ning negatiivsete ennetamise ja leevendamise meetmed.

8. Isikud ja asutused, keda arengukava alusel kavandatud tegevused võivad eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle arengukava vastu

Käesoleva arengukava alusel kavandatud tegevusega eeldatavalt mõjutatavate isikute ja asutuste, samuti isikute ja asutuste, kellel võib olla põhjendatud huvi selle arengukava vastu, loetelu on esitatud alljärgnevas tabelis.

Isik või asutus	Eeldatav mõju või huvi
Keskkonnaministeerium	Pädev asutus Kiirgusseaduse mõistes ja keskkonnaalaste õigusaktide rakendamise küsimustes
Keskkonnainspeksioon	Kiirgustegevuse alane järelevalve
Kiirguskeskus	Kiirgusohutuse alane nõuandev asutus
Siseministeerium ning Päästeamet	Kriisireguleerimine, hädaolukordade lahendamine.
Majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium	Haldusalas - riigile kuuluv aktsiaselts A.L.A.R.A.
Sotsiaalministeerium	Rahva tervise kaitsmine, tervishoiu korraldamine, joogivee kvaliteedi tagamine
Haridus- ja teadusministeerium	Hariduse ja teadusalase tegevuse korraldamine
Rahandusministeerium	Kaupade liikumine üle piiri ning piiriületuskohtades asuvate kiirgusmonitoride võrgu haldamine
Põllumajandusministeerium	Toiduainete kvaliteedi kontroll
Kõrgendatud kiirgustasemega piirkonna elanik	Kiirguse mõju tervisele
KOVID, mille territooriumil viiakse läbi kiirgustegevusi	Mõju inimese tervisele, ohutu kiirgustegevus
Laiem avalikkus	Erinev võimalik huvi eelkõige ohutusest lähtuvalt

9. Arengukava koostamise ja KSH läbiviimise ja avalikustamise ajakava

KSH läbiviimiseks on planeeringu koostaja pöördunud Eesti Vabariigi õigusaktide nõuetele vastava KSH eksperdi poole, kelle juhtimisel koostatakse keskkonnakonsultatsioonifirmas ELLE keskkonnamõju hindamise aruanne.

Etapp	Tegevus	Kes teeb	Tähtaeg
1	1.1 KSH algatamine	KKM	18.10.2006
2	2.1 KSH programmi koostamine	ELLE, KKM	20 -- 28.12.2006
	2.2 KSH läbiviimise ja programmi avalikustamise teade	KKM	20.12.2006
	2.3 KSH programmi esitlemine KORAK töögrupile	ELLE, KKM	28.12.2006

Etapp	Tegevus	Kes teeb	Tähtaeg
	2.4 KSH programmi ja KORAK esialgse teksti avalik väljapanek	KKM	29.12.2006 -- 19.01.2007
	2.5 KORAK dokumendi ja KSH programmi avalik arutelu	KKM, ELLE	22.01.2007
	2.6 KSH programmi täiendamine ja esitamine heakskiitmiseks	ELLE, KKM	22.01.- 01.02.2007
	2.7 Avalikul arutelul laekunud ettepanekute kaalumine, esialgse KSH aruande läbivaatamine töögrupi poolt ning KORAK esialgse eelnõu vormistamine	töögrupp	22.01- 15.02.2007
	2.8 KSH programmi heakskiitmine	Järelevalvaja (KKM)	02.02- 16.02.2007
	3	3.1 KSH aruande koostamine ja pidev teabe edastamine töögrupile	ELLE
3.2 Töögrupi koosolek KORAK esialgse eelnõu ja KSH aruande läbivaatamiseks		Töögrupp, ELLE toetus	16.02.2007
3.3 KSH aruande ja KORAK eelnõu avalikustamise teade		KKM, ELLE	16.02.2007
3.5 KSH aruande ja KORAK eelnõu avalik väljapanek ja arengukava esialgse eelnõu saatmine ministeeriumi välisele kooskõlastuste ringile		KKM, ELLE	19.02- 19.03.2007
3.6 KORAK eelnõu ning KSH aruande avaliku arutelu toimumise teade		KKM	19.02.2007
3.7 KORAK eelnõu ning KSH aruande avalik arutelu		KKM, ELLE	19.03.2007
3.8 KSH aruande täiendamine ja esitamine heakskiitmiseks		ELLE, KKM	19.03.- 02.04.2007
4	KSH aruande heakskiitmine	KKM	02.04- 27.04.2007
5	„Kiirgusohutuse riiklik arengukava 2007-2017“ lõppversiooni koos KSH aruandega ministeeriumidele kooskõlastamiseks	KKM. Vajadusel ELLE poolsed garantiitööd.	27.04.- 25.05.2007
6	„Kiirgusohutuse riiklik arengukava 2007-2017“ ja KSH aruande esitamine Vabariigi Valitsusele	KKM. Vajadusel ELLE poolsed garantiitööd.	07.05- 05.06.2007

Peale avalikku arutelu esitab planeerimisdokumendi koostaja aruande koos planeerimisdokumendiga ning aruande kohta esitatud ettepanekute ja vastuväidete, nende arvestamise selgituste või arvestamata jätmise põhjenduste ja avaliku arutelu protokolliga, järelevalvajale, Vabariigi Valitsusele, heakskiitmiseks ja keskkonnanõuete seadmiseks.

10. KSH programmi koostaja ning KSH osapoolte andmed

KSH programmi koostaja ja KSH juhtekspert on Toomas Pallo ning projekti juht Luule Sinnisov.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohased osapooled on planeerimisdokumendi koostaja, ekspert, otsustaja, järelevalvaja.

Planeerimisdokumendi koostamist korraldab Keskkonnaministeerium (KKM), töid teostab 9-liikmeline töörühm.

Planeerimisdokumendi koostaja	Ekspert	Otsustaja	Järelevalvaja
Koostamise korraldab KKM ja tööde teostamiseks on loodud töörühm. Töörühma juht: Evelyn Pesur Narva mnt 7a 15172 Tallinn Tel: +372 62 62 982 Faks: + 372 62 62 801 evelyn.pesur@envir.ee	ELLE OÜ Toomas Pallo Lai tn. 31 10133 Tallinn Tel: +372 61 17 690 Faks: +372 61 17 699 elle@environment.ee	Vabariigi Valitsus KSH esitatakse koos KORAK'iga.	Keskkonnaministeerium Veronika Verš Narva mnt 7a 15172 Tallinn Tel: +372 62 62 973 Faks: +372 62 62 801 veronika.vers@envir.ee

11. Kokkuvõtte KSH programmi koostamisel osalenud asutuste ja isikute arvamustest ja nendega arvestamise või arvestamata jätmise põhjendused

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus küsitakse KSH programmi kohta arvamust vähemalt järgmistelt asutustelt:

Sotsiaalministeerium
Kultuuriministeerium
Keskkonnaministeerium
Keskkonnateenistus
Kohaliku omavalitsuse organ (vastavalt jaotusnimekirjale)